

Nú er farið um longsta dag, og næturnar fara aftur at myrkna, sjálvt um hetta ikki rættuliga er fari at merkjast enn. Tó so, gamalt er at siga, at á ólavsøku er fríggjarmyrkt. Tá kunnu ung, nýforelskað þór hugna sær í skýmligu náttini niðri við strondina ella hvar tað skal vera

»Eydnan frá jörð fór burtur, við skuggastrendur hon svevur«

Mynd: Jens Kristian Vang

Summarnátt

JOHN JOHANNESSEN

Fyrsta yrkingin, ið kom á prent hjá skaldinum J. H. O. Djurhuus, var yrkingin "Summarnátt." Hon stóð fyrstu ferð á prenti í Tingakrossi tann 30/10-1901, og er hon nevniliga um eitt ungt, forelskað par, ið hugnar sær á sandinum eina summarnátt.

Kærleiki, loynidómar, guðalæra og sorg

Yrkingin er um eitt ástíkið ungt par, ið spákar niðri á sandinum tíðliga eina blíða føroyska summarnátt. Tey siggja hvussu sólin, ið er í ferð við at seta, gyllir havið við sínum seinastu strálum hetta friðarliga summarskvöld. Men á vanni situr ein havfrúgv, ið spyr tey um tey vita, hvat ið bylgjurnar og tað teskandi lotið siga teimum. Hon greiðir teimum frá, at bylgjurnar og lotið siga, at tey skulu droyma og fevnast, tí at stutt er summarnáttin og brátt doyggja vit á kavanátt. Hon endurtekur, at tey skulu droyma og fevnast,

tí brátt fólna tær angandi blómurnar og tað blíða kveldarlotið verður til álandi vetrarstorm og brim, og tá skal gentan standa við neystini og rópa út síni klaguróp. Men róp gentunnar skulu ikki verða hoyrd, tí at stormurin skal doyva tey. Hon kemur at hava mikla sorg, tí at vónir hennara doyggja. Men um gentan vil náa eydnuna, skal hon fara yvir um ána og søkkja bæði gleði og sorg í ta gloymskugevandi bylgju. Um hon ger hetta, so skal eydnan verða henni vís og vara um aldur og ævir.

Alt hetta kann tulkast soleiðis, at gentan og drongurin ganga ógvuliga ástíkin eftir sandinum, meðan tey droyma seg burt og teska kærleiksorð sín millum. Men tey gera meira enn at droyma og teska til hvønnannan. Úr reglu 5, 6, 7 og 8 kunnu vit tulka, at trá teirra verður so sterk, at tey koma í eina kynsliga øsing, ið ger at skilvísir hugur teirra fer frá teimum. Tey liggja bert á sandinum í heitari

samlegu, uttan jarðbundnan huga. Í ørindi tvey liggja tey eftir teirra kynsliga fulnað móguliga á sandinum útlúgvaði, haldandi um hvørt annað og siggja meðan sólin, ið er í ferð við at seta, gyllir á tær blidligu alurnar, ið koma blidliga skolandi niðan eftir sandinum, sum tá ið dreingir royna eftir gentum. Men so hendir tað - Bráðliga verður náttin eisini sorgarfull. Madonnusiðan á gentuni tekur yvir. Tey bæði hava havt sín heita ástarleik, men móguliga iðrar gentan seg nú. Hon fer nú heldur at hugsa um tann andaliga kærleikan og sleppur teirri kynsliga tráanini. Ímyndin fyrri hesum er havfrúgvinn, ið bráðliga situr á vanni og syngur. Havfrýr hava jú, sum vit vita, vakran og eggjandi yvirpart og eina rúna-bindandi rødd, men undirparturin er fiskur, so eingin móguleiki er fyr kynsligari samveru yvirhøvur.

Í ørindi trý kemur so tað duldarfulla fram. Hvat siga alurnar? - Og hvat sigur lotið? -

Gentan hugsar nú ivaleyst um, hvat ið framtíðin fer at bjóða henni og dronginum. Hon kemur at hugsa um, hvussu stutt summarið, ið her er ein ímynd uppá lívið, er. Tíðin gongur jú skjótt til tey skulu doyggja á kavanátt, ið her ímyndar teirra seinastu ellisár. Tí er tað, at hennara dulvit í fimta ørindi sigur við hana, at tey mugu droyma og fevnast áðrenn summarsangirnir tagna. Hetta vil siga tað sama sum, at tey skulu droyma seg burtur og fevnast í teirra andaliga kærleika, áðrenn ungdómur teirra er av. - Legg til merkis, at tey skulu droyma og fevnast. - Einkin stendur um trá ella gyrd. So hvat við kynslívinum?

Gentan hugsar eisini, at tað kann verða skjótt, at tær dandandi alurnar gerast til skúmandi bárrur. Hetta kann merkja, at tað kann skjótt henda, at teirra nú so hugnaliga lív gerst til eitt hart og trupult lív. Hvat um maðurin doy? - Hetta siggja vit, at hon hugsar, við at lesa reglurnar, har ið havfrúgvinn greiðir frá gentuni

standandi einsamallari á strondini, grátandi og rópandi út móti brimimum, og eisini við at lesa 11. reglu í fimta ørindi. Har stendur "eydnan frá jörð fór burtur, við skuggastrendur hon svevur". Og hetta sigur jú beinleiðis, at drongurin, ið er eydnan hjá gentuni, svevur við skuggastrendur, ið uttan iva ímynda deyðsríkið Hades. Hades er nevniliga eitt myrkt og dapurt stað, har sálir teirra deyðu hava eina tilveru sum bleikir, skapleysir skuggar. Her nýtir Janus myndir úr teirri, fyrri honum so vælkendu, fornu grisku guðalæruni.

Sum tað stendur, hugsar hon, at harmljóð hennara fara ikki at verða hoyrd. Hon væntar ikki, at nakar fer at troysta hana, og tí má hon yvir um ána. Hon má frá lívinum yvir í deyðan, fyrri at verða andaliga sameinað við dreinginum aftur.

Ímyndin, ið skaldið her nýtir, er eisini úr teirri forngrisku guðalæruni. Áin, ið talan er um, er áðin Styx. Hendan áin er